

Sygn. akt IV U 105/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2017r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Katarzyna Antoniak

Protokolant st. sekr. sąd. Marta Żuk	
--------------------------------------	--

po rozpoznaniu w dniu 31 marca 2017r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania J. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 30 grudnia 2016r., znak: (...)

w sprawie J. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo J. W. (1) do emerytury od 1 grudnia 2016r.

Sygn. akt: IV U 105/17 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 30 grudnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił J. W. (1) prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił, iż do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 25-letni okres ubezpieczenia oraz 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy podniósł, że udowodniony przez ubezpieczonego okres ubezpieczenia to 22 lata, 1 miesiąc i 16 dni, z czego okresy składkowe stanowią 21 lat, 7 miesięcy i 13 dni, a okresy nieskładkowe 6 miesięcy i 3 dni, przy czym do okresu ubezpieczenia nie zaliczono - jako okresu uzupełniającego -okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 22 czerwca 1972r. do 14 kwietnia 1976r., gdyż czynności wykonywane przez ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym stryja w w/ w okresie miały charakter pomocy udzielanej stryjowi, co wynika zarówno z oświadczenia samego ubezpieczonego, jak i z zeznań jednego ze świadków. Tymczasem doraźna pomoc w gospodarstwie rolnym nie może być traktowana jako praca stała, wykonywana w wymiarze znaczącym dla funkcjonowania gospodarstwa. Ponadto wątpliwości wzbudza twierdzenie ubezpieczonego, że przez cały blisko 4-letni okres ubezpieczony mieszkał w miejscowości, w której położone było przedmiotowe gospodarstwo rolne. Z poświadczenia zameldowania wynika bowiem, że od urodzenia ubezpieczony był zameldowany w M. i nigdy, nawet czasowo nie posiadał meldunku w R., gdzie zamieszkiwał jego stryj (decyzja z 30 grudnia 2016r. k.18 akt emerytalnych).

Odwołanie od w/w decyzji złożył J. W. (1) wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że pracował w szczególnych warunkach ,tj. w wykopach o głębokości nawet 7-8 m. Ponadto przez 10 godzin dziennie pracował w gospodarstwie rolnym stryja, który nie założył rodziny i był osobą samotną (odwołanie wraz z załącznikami w postaci zeznań świadków na okoliczność pracy ubezpieczonego w (...) w P. k.1-4 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.5-6 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. W. (1) w dniu (...) ukończył 60-ty rok życia. W dniu 7 grudnia 2016r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (wniosek o emeryturę z 7 grudnia 2016r. k.1 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy 22 lata, 1 miesiąc i 16 dni, z czego okresy składkowe stanowią 21 lat, 7 miesięcy i 13 dni, a okresy nieskładkowe 6 miesięcy i 3 dni. Do okresu ubezpieczenia organ rentowy nie zaliczył - jako okresu uzupełniającego - okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym stryja W. W. od 22 czerwca 1972r. do 14 kwietnia 1976r. stwierdzając, że czynności wykonywane przez ubezpieczonego w w/w okresie miały charakter doraźnej pomocy udzielanej stryjowi, a nie stałej pracy, wykonywanej w wymiarze znaczącym dla funkcjonowania gospodarstwa. Organ rentowy uznał, że stwierdzeniem takim przemawia również to, że od urodzenia ubezpieczony był zameldowany w M. i nigdy - nawet czasowo nie posiadał meldunku w R., gdzie zamieszkiwał jego stryj (notatka kolegiarna k.16 akt emerytalnych). Nadto organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony nie wykazał, iż do dnia 1 stycznia 1999r. legitymuje się co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach

Z uwagi na brak wymaganego ustawą 25-letniego okresu ubezpieczenia oraz 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, decyzją z 30 grudnia 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja z 30 grudnia 2016r. k.18 akt emerytalnych).

Ubezpieczony J. W. (1) urodził się w dniu (...) w miejscowości R. powiat M., z której pochodził ojciec ubezpieczonego J. W. (2). Od wczesnego dzieciństwa ubezpieczony mieszkał z rodzicami J. i B. małż. W. w M. przy ul. (...). Po tym adresem był również zameldowany poczynając od 20 sierpnia 1960r. (poświadczenie o okresach zameldowania k.13 akt emerytalnych). Po ukończeniu w 1970r. szkoły podstawowej w M., od września 1970r. ubezpieczony podjął naukę w dwuletniej (...) Szkole Budowlanej w M.. Szkołę tę ukończył w dniu 22 czerwca 1972r. (świadczenie ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej k.12 akt emerytalnych). W tym czasie miał już niespełna 17 lat. Wiek ten osiągnął w dniu 15 lipca 1972r. Po ukończeniu szkoły zawodowej ubezpieczony nie podjął pracy zawodowej. W tym czasie brat ojca ubezpieczonego, a stryj ubezpieczonego - W. W. zwrócił się do ojca ubezpieczonego z prośbą o zgodę na to, aby ubezpieczony podjął pracę w gospodarstwie rolnym stryja położonym we wsi R. wskazując, że sam nie radzi sobie w pracy w gospodarstwie. Stryj ubezpieczonego W. W. był osobą samotną, a jego rodzice i zarazem dziadkowie ubezpieczonego zmarli na początku lat 70-tych XX wieku. Od tego czasu W. W. samodzielnie prowadził przedmiotowe gospodarstwo, o powierzchni 5,37 ha, które nabył w drodze uwłaszczenia - na mocy Aktu Własności Ziemi z 16 października 1975r. (zaświadczenie Starosty Powiatu M. z 25 sierpnia 2016r. k.14 akt emerytalnych). Oprócz ojca ubezpieczonego J. W. (2), stryj W. W. posiadał jedną siostrę, która w tym okresie mieszkała na stałe na M. oraz drugiego brata J. W. (3), który w rozpatrywanym okresie mieszkał i pracował zawodowo w M. w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w charakterze konwojenta. J. W. (3) podobnie jak W. W. nie miał dzieci. Rodzice ubezpieczonego przystali na prośbę W. W. i po ukończeniu szkoły zawodowej - od 23 czerwca 1972r. ubezpieczony podjął stałą - codzienną pracę w gospodarstwie rolnym stryja W. W. w R. oddalonym od M. o około 18-20 km. W celu wykonywania stałej pracy w gospodarstwie rolnym ubezpieczony zamieszkał razem ze stryjem we wsi R., nadal będąc zameldowanym w M. w miejscu zamieszkania rodziców. Oboje rodzice ubezpieczonego pracowali wówczas zawodowo w M. - ojciec w Przedsiębiorstwie (...) jako kierowca, a matka w szkole jako kucharka. Razem z rodzicami ubezpieczonego w M. pozostała o dwa lata młodsza siostra ubezpieczonego. Innego rodzeństwa ubezpieczony nie miał. Po zamieszkaniu we wsi R. ubezpieczony stale - codziennie pracował w gospodarstwie rolnym stryja. W gospodarstwie tym uprawiane było zboże, ziemniaki i inne warzywa oraz prowadzona była hodowla krów w ilości

4-5 sztuk jednocześnie, trzody chlewnej – w ilości co najmniej kilku sztuk jednocześnie plus prosięta, drobiu. W gospodarstwie był również koń do prac polowych. Ubezpieczony wykonywał wszystkie prace polowe m.in. sianie, oranie, żniwa, sianokosy, wykopki oraz prace przy zwierzętach – przygotowywanie paszy, karmienie zwierząt. Praca ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym stryja W. W. trwała od 23 czerwca 1972r. (po ukończeniu szkoły zawodowej) do 13 czerwca 1976r., a zatem niespełna 4 lata i była przez niego wykonywana w wymiarze około 8-10 dziennie. W okresie zamieszkiwania na wsi i pracy w gospodarstwie rolnym, stryj ubezpieczonego zapewniał ubezpieczonemu wyżywienie i niekiedy przekazywał drobne kwoty na wydatki. Ubezpieczony odwiedzał rodziców zamieszkujących w M. raz na kilka tygodni, ponadto ojciec ubezpieczonego raz na jakiś czas przyjeżdżał na wieś i również pomagał w pracy w gospodarstwie. Od 14 czerwca 1976r., mając niespełna 21 lat i chcąc się usamodzielnąć, ubezpieczony podjął pierwszą pracę zawodową w Zakładzie (...) w S. Oddział w M. (świadczenie pracy k.6 akt o świadczenie przedemerytalne). W związku z podjęciem tej pracy ubezpieczony ponownie zamieszkał z rodzicami w M., ale nadal w miarę możliwości jeździł do stryja i pomagał mu w pracy w gospodarstwie. Stryj ubezpieczonego prowadził przedmiotowe gospodarstwo do początku lat 80-tych, a następnie przekazał je ojcu ubezpieczonego (zeznania świadków: J. L. k.19v i J. K. k.19v-20 akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.18-19 i 20v akt sprawy).

W okresie od 1 grudnia 1976r. do 31 stycznia 1992r. (15 lat i 2 miesiące) ubezpieczony był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym w okresie od 27 kwietnia 1977r. do 9 kwietnia 1979r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (świadczenie pracy z 31 stycznia 1992r. k.7 akt o świadczenie przedemerytalne oraz kopia książeczki wojskowej ubezpieczonego k.3-7 akt o ustalenie kapitału początkowego). Przez cały okres zatrudnienia w powyższym przedsiębiorstwie – zarówno przed powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jak i po powrocie do pracy po odbyciu służby wojskowej ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku montera wodno-kanalizacyjnego (umowa o pracę z 30 listopada 1976r. i pismo pracodawcy z 18 grudnia 1991r. o rozwiązaniu umowy o pracę z powodu likwidacji zakładu pracy – w aktach osobowych). Przedmiotowe przedsiębiorstwo zajmowało się budową sieci wodnych, kanalizacyjnych, deszczowych na terenie miast – W., P., T., W., M.. Ubezpieczony był zatrudniony w Zespole (...) w M.. Ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia pracował bezpośrednio przy budowie w/w sieci, co wiązało się z pracą w głębokich wykopach – przy szalowaniu wykopów, a następnie sztamowaniu rur, montażu studni rewizyjnych oraz zakopywaniu wykopów po ułożeniu sieci. Najgłębsze wykopy sięgały nawet 8-9 metrów, a przeciętna głębokość wykopów wynosiła od 2 do 4 m (zeznania świadków: K. W. k.20-20v i T. G. k.20v akt sprawy oraz zeznania ubezpieczonego k.19 i 20v akt sprawy).

Ubezpieczony przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego (raport z analizy konta k.15 akt emerytalnych). We wniosku o emeryturę ubezpieczony wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa (wniosek k.2 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. W. (1) podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy ,tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik,

który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego okresu ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat oraz stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Poza sporem pozostawało, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek, a ponadto jako członek otwartego funduszu emerytalnego złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa. W odniesieniu do przesłanki 25-letniego stażu ubezpieczenia ubezpieczony podnosił, że wykazane przez niego okresy składkowe i nieskładkowe w łącznym wymiarze 22 lata, 1 miesiąc i 16 dni powinny być uzupełnione okresem pracy w gospodarstwie rolnym stryja W. W., którą wykonywał stale przez okres blisko 4 lat poczynając od 23 czerwca 1972r. ,tj. od ukończenia szkoły zawodowej do 13 czerwca 1976r. ,tj. do chwili podjęcia pierwszej pracy zawodowej. Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu opartych na wiarygodnych dowodach z dokumentów, a także na zeznaniach świadków – ówczesnych (...) oraz spójnych zeznaniach ubezpieczonego wynika, że we wskazanym okresie ubezpieczony mieszkał na terenie gospodarstwa rolnego swojego stryja i codziennie wykonywał – wraz ze stryjem - prace przy obrządki zwierząt i inne potrzebne prace w obejściu, a także wszystkie prace polowe właściwe dla danej pory roku, przy czym praca ta miała istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania tego gospodarstwa. Z ustaleń Sądu opartych o spójne i logiczne zeznania ubezpieczonego wynika, że podjęcie przez ubezpieczonego pracy w tym gospodarstwie nastąpiło w wyniku uzgodnień między stryjem ubezpieczonego, który był bezdzietnym kawalerem i od chwili śmierci swoich rodziców samotnie prowadził gospodarstwo rolne a rodzicami ubezpieczonego, którzy zgodzili się, aby ubezpieczony po ukończeniu szkoły zawodowej podjął się pomocy stryjowi (w rozumieniu pracy) w gospodarstwie rolnym. W ocenie Sądu nie ma podstaw do kwestionowania takich ustaleń, jeśli zważyć, że gospodarstwo miało ponad 5 ha powierzchni, prowadzona w nim była uprawa roślin oraz hodowla zwierząt, a W. W. nie miał innych osób do pomocy. Jego rodzeństwo, w tym ojciec ubezpieczonego, pracowało zawodowo, a ubezpieczony jako dorastający chłopak był jedynym spośród bliskich krewnych W. W., który mógł wykonywać pracę w gospodarstwie. Fakt wykonywania tej pracy potwierdzili przesłuchani w sprawie świadkowie i ustaleń tych nie zmienia fakt, że w okresie w/w pracy ubezpieczony nadal był zameldowany w nieodległym M.. Nie ulega wątpliwości, że fakt zameldowania w określonym miejscu nie jest tożsamy z miejscem zamieszkania, a jedynie stwarza pewnego rodzaju domniemanie, które może być obalone. Z przedstawionych względów, zgodnie z art.10 ust.1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd uznał, że w/w okres pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym podlega doliczeniu do okresu wymaganego do emerytury, sprawiając że ubezpieczony legitymuje się 25-letnim okresem ubezpieczenia.

W ocenie Sądu uzasadnione okazało się również stanowisko ubezpieczonego co do legitymowania się przez niego co najmniej 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999r., a to z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w P. w okresie od 1 grudnia 1976r. do 31 stycznia 1992r. (15 lat i 2 miesiące). Na okoliczność rodzaju pracy wykonywanej w okresie tego zatrudnienia ubezpieczony przedstawił dowody z zeznań świadków w osobach K. W. i T. G. zatrudnionych na stanowiskach kierowników budów sieci wodnych, kanalizacyjnych i deszczowych realizowanych przez to przedsiębiorstwo i ze spójnych zeznań tych osób, a także z korespondujących z tymi zeznaniami, zeznań samego ubezpieczonego wynika, że przez cały okres tego zatrudnienia ubezpieczony pracował jako monter sieci wodno-kanalizacyjnych w głębokich wykopach. Praca tego rodzaju zaliczona jest do pracy w szczególnych warunkach o czym stanowi wykaz A dział V, poz.1 załącznika do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając to na uwadze Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu J. W. (1) przysługuje prawo do emerytury od 1 grudnia 2016r. ,tj. od miesiąca, w którym ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o świadczenie.